

A Reformszövetség adórendszerrel kapcsolatos javaslatainak összefoglalása

Összefoglaló háttéranyag a sajtó munkatársai számára

Az adórendszer átalakításával kapcsolatos javaslatok kettős célt szolgálnak. Egyrészt a közterhek olyan rendszerét szándékoznak kialakítani, mely képes a hazai gazdaság növekedését dinamizálni, a munkavállalók és a vállalkozók munka- és működési körülményeinek versenyképességét jelentősen növelni, más régiós országok üzleti környezetéhez hasonlóvá tenni. Másrészről szükségszerű a közterhek elosztásának olyan rendszerét kialakítani, melyben e terhek a lehető legméltányosabb elosztásban, a valós jövedelmi- és vagyoni és fogyasztási viszonyoknak megfelelően terhelik az adófizetőket. Ezen célkitűzések megvalósítása biztosíthatja, hogy a hazai gazdaság a lehető legkisebb megrázkódtatással vészelve át a világgazdaság jelenlegi visszaesését, s a lehető leggyorsabban legyen képes olyan növekedési pályára állni, amely a társadalom egésze számára teremthet növekvő biztonságot és javuló életszínvonalat.

Mindenekelőtt szükséges kijelenteni, hogy a hazai adórendszer versenyképessége érdemben csak akkor közelíthető a régiós átlaghoz, elsősorban a többi visegrádi országéhoz, ha a hazai adócentralizáció összességében sem haladja meg jelentősen a régiókat. Amíg ugyanis a gazdaságból kivont, centralizált adóbevételek összességében lényegesen magasabbak más régiós országokénál, addig minden rendszerátalakítás kudarcra ítéltetett, s nem lehet képes más régiós országokéval hasonló üzleti környezetet teremteni, legfeljebb a jelenlegi hazai viszonyokhoz képest jelenthet relatív javulást.

Jelenlegi adórendszerünk jelentős részben felelős a hazai foglalkoztatási viszonyok számos problémájáért, az élőköltségeinek régiós összehasonlításban kiugróan magas mivoltáért, az ebből is fakadóan alacsony foglalkoztatásért és munkakínálatért, valamint az adókikerülés tömeges és ráadásul egyre gyakrabban legalizált jelenségéért. Ezen foglalkoztatási viszonyok különösen érzékenyvé tették a hazai gazdaságot a külső gazdasági, pénzügyi egyensúly bármely megbomlására, melynek eredményeként a hazai eladósodottság és az államadóság finanszírozásának kockázatát részben a hazai gazdaság teljesítőképességének ebből fakadó korlátai okozzák. Mindezek alapján nyilvánvaló, hogy a legnagyobb arányú változtatásokra az élőköltségek adóterhelésében van, ahol olyan arányú csökkentést és a teherelosztásban olyan átalakításokat kell megtenni, amelyek egyszerre képesek növelni a munkakínálatot, visszaszorítani az adókikerülést és lényegesen olcsóbbá tenni a foglalkoztatást, amely egyben hozzájárulhat a tömeges leépítések visszaszorításához. Mindezek érdekében javasolt a munkáltatói járulékkerhek lényeges csökkentése minden jövedelemsávban, 2009-ben 5 százalékponttal, 2010-ben további 3 százalékponttal és 2011 további 2 százalékponttal. 2010-ben javasolt emellett a tételes EHO 5000 forintra emelése, hiszen ekkor a 8 százalékpontos járulékcsökkenés ezen emelésnél már lényegesen nagyobb kedvezményt biztosít a foglalkoztatóknak akár a minimálbér jövedelemsávjában is. Mindezek eredményeként lényegesen csökkennek a foglalkoztatás költségei, miközben kiegyenlítődnek azon terhelésbeli különbségek az alacsony és a magasabb jövedelemsávok között, melyek jelenleg tömeges adókikerülésre motiválnak, s jellemzően csak alacsonyabb jövedelmek bejelentésének gyakorlatát eredményezik.

A személyi jövedelemadóztatásban lényeges csökkentés az átlagbértől kezdődően javasolt, hiszen az alatt az adóterhelés eleve alacsony, a minimálbér sávjában lényegében nincs is. Ennek megfelelően 2009 során a 18 százalékos sávhatárt javasolt 5 millió forintra emelni, ez később 2011-ben akár 15 millió forintra is emelkedhet. 2010 során javasolt továbbá a magánszemélyek különadóját megszüntetni. Már a 2009-es változás is lényegében egykulcsos adóterhelést biztosít az adózók legalább 95 százaléka számára, mely rendszer egyszerre alkalmas a munkakínálat növelésére, az adókikerülés visszaszorítására és az adórendszer egyszerűsítésére. A lényegében 18 százalékos adóterhelés mellett továbbá már 2010-ben felszámolható lenne a személyi jövedelemadóztatás minden, jövedelmi és adózási viszonyokat torzító egyedi, vagy általánosan jellegű kedvezménye, ide értve az elkülönült adózói státuszt biztosító adónemeket is.

Az ily módon leszorított és progresszivitásában is jelentősen csökkentett jövedelemadó terhelést pedig már 2009 során kiegészítheti egy értékalapú ingatlanadó, mely a lakóingatlanokat 30 millió forint felett terhelné, az alatt pedig megmaradna a jelenlegi ingatlanadóztatás gyakorlata. Mindez összességében biztosíthatja valamennyi adózó jövedelmi és vagyoni viszonyainak megfelelő adóztatását. Olyan háztartások esetében, ahol a meglévő ingatlanvagyon szerzése és fenntartása azzal arányos adózott jövedelemből történik, a jövedelemadó csökkentése nagyobb megtakarítást jelent, mint az ingatlanadó bevezetése is a háztartás jövedelmi pozíciója javul. Olyan esetben, ahol az ingatlanvagyon felhalmozását nem kíséri arányos jövedelmek leadózása, a vagyonadó lehet képes biztosítani az arányos közteherviselést.

A gazdaság és az államháztartás finanszírozásában emellett különösen a gazdasági visszaesés jelenlegi fázisában egyidejűleg mindenkinek arányos terhet kell vállalnia, ráadásul lehetőleg úgy, hogy ezen teherviselés a lehető legkevésbé fogja vissza a gazdaság teljesítményét, amely elengedhetetlen a visszaesés hatásainak mérsékléséhez. Mindezekre tehát a legalkalmasabb az általános forgalmi adó kulcsának emelésre, javaslataink szerint 24 százalékra, mely nem sújtja kiemelten az aktív munkavégzőket, hanem a terheket a fogyasztási viszonyoknak megfelelően osztja el. Ezen adóemelést ezzel együtt átmeneti jelleggel javasolt fenntartani, a későbbi években, amikor a dinamizálódó gazdasági növekedésből keletkező többletforrások a forgalmi adóemelést bevételi többlete nélkül is biztosítják a költségvetési egyensúlyt, az áfa általános kulcsát érdemes lehet újra lecsökkenteni.

Vállalkozások adóztatása terén a legsürgetőbb a különadó megszüntetése, melynek javasolt időpontja 2010. Emellett a vállalkozások gazdálkodási feltételeit, működési környezetük versenyképességét még nagyobb arányban javíthatja az ún. kisadók megszüntetése, melyet 2011-ben javasolt megtenni, illetve a helyi iparüzési adó megszüntetése, mely értelemszerűen az önkormányzati intézményrendszer párhuzamos átalakításával, a vállalkozói ingatlanadóztatás bevezetésével és egyéb költségvetési források felszabadításával képzelhető el. A vállalkozói adóztatás bármilyen jellegű átalakítása emellett csak úgy képzelhető el, hogy a társasági adóztatás jelenlegi, a versenyképességet ha korlátozott módon is, de legalább jelenleg is előmozdító kedvezményei (beruházások, kutatás fejlesztés, szellemi termékek előállítás és hasznosítása, csoporton belüli tőkefelhasználást segítő holding és finanszírozási kedvezmények stb.) fennmaradnak. A társasági adókulcs ettől függetlenül 18 százalékra emelhető, azonban a KKV szektor számára biztosított 10 százalékos kedvezményes kulcs továbbra is megtartandó.